

рия, кървавата епопея на неравната борба за самостоятелност, отъ пламъцитъ и кръвта на която изгръ свободата на татковината ни... Нека въ това свое хранилище, Музей, се събератъ, наредятъ и запазятъ на вѣчни времена всички спомени, които сж най-мили и най-скжпи на българскитъ сърдца, и които живо ще представляватъ на бждещитъ поколѣния епохата на възраждането и освобождението ни съ нейнитъ първи и неустрашими борци...

Край въздигането Музей на българското възраждане и освобождение, въ задачата на Комитета влиза и нареждането Ивалиденъ домъ¹⁾ за старитъ и неджгави поборници-опълченци, сподвижници на нашето възраждане и освобождение. Навсѣкжде по свѣта уважаващитъ себе си народи, отъ чувство на дълбока признателностъ къмъ ветеранитъ си, въздигнали имъ сж тѣй нареченитъ инвалидни домове, въ които безпечно прекарватъ старинитъ си, бидейки доволни отъ Бога, отъ отечеството си и отъ себе си. Мнозина отъ нашитъ ветерани, които нѣматъ нигде никого, сякашъ сж забравени отъ народа си, за доброденството на който тѣ дадоха всичко, що може да дадатъ. Тѣ, макаръ и да бѣха честити съ очитъ си да видятъ увѣнчано съ пълень успѣхъ своето дѣло, но старостта, неджгавостта, а главно, липсването на подслонъ, ги кара да гледатъ на себе си като най-окаяни нещастници, захвърлени, забравени отъ сънародницитъ си... Ето защо, нареждането на Инвалиденъ домъ ще бжде едно видимо изражение на признателностъ отстрана на България къмъ нейнитъ стари и неджгави ветерани...

Комитетътъ „Царь-Освободитель“, на чело на Негово Царско Височество Княза, се нае отъ името и съ срѣдствата на народа да въздигне достоенъ паметникъ на Царя-Освободителя, Музей на българското възраждане и освобождение, и подобенъ домъ. И съ Божията воля и народната подкрепа, Комитетътъ дълбоко вѣрва, че напълно ще разреши високоблагороднитъ си задачи.

Съотечественици,

20 априлъ отъ 1876 год. легна въ основитъ на Освободителната война, изъ кървавитъ жертви на която израстна днешната българска държава. И днесъ, 20 априлъ²⁾ 1901 год., когато всенародно празнуваме 25 годишнината на последното българско освободително движение, тържествено се

1) Такъвъ още не е направенъ въ София.

2) Макаръ да се казва въ позива, че основниятъ камъкъ на паметника се полага на 20 априлъ, последниятъ, както ще се види следъ малко, е билъ положенъ на 23 априлъ (Гергьовденъ).

полага основния камъкъ на паметника на Царя-Освободителя. И въ тоя светъ всенароденъ юбилеенъ день Комитетътъ открива всенародна подписка за въздигането въ столицата на свободна България два паметника: паметникъ на Възраждането и паметникъ на Освобождението.

Предъ олтаря на народната признателностъ и благодарностъ, на чело на всенародната подписка се поставиха: Негово Царско Височество Княза, върховниятъ покровителъ и почетенъ председателъ на комитета „Царь-Освободитель“ съ щедрия си даръ отъ 50,000 лв. и Народното събрание съ голѣмата помощъ отъ 300,000 лв. Държавниятъ глава на България и народното представителство отъ Х-то Обикновено Народно събрание, дълбоко убедени и високо възхитени отъ мисълта да се въздигнатъ паметници на Възраждането и Освобождението, смѣло и щедро се туриха на чело на всенародната подписка... Това тѣхно живо участие въ услуга на Комитета ясно опредѣля поведението на всички ония добри българи, за които е скжпа паметта на освободителя на България и за дейцитъ народни отъ епохата на възраждането и освобождението. Нека щедрата лепта на Княза и Народното събрание дълбоко легнатъ въ основитъ на всенародната подписка и нека върху тия основи признателниятъ и благодаренъ български народъ понесе пожертвованията си, съ силата на които ще израстнатъ въ столицата на България паметникъ на Царя-Освободителя и Музей на българското възраждане и освобождение.

Днесъ, 20 априлъ, когато цѣлиятъ български народъ е станалъ на кракъ, за да отдаде почитъ на борцитъ отъ епохата на Възраждането и Освобождението, комитетътъ „Царь-Освободитель Александъръ II“ обявява за открита всенародна подписка, бидейки дълбоко убеденъ, че всичкитъ слове на българското общество живо ще подематъ задачата на Комитета и ще направятъ нужното, каквото имъ се налага отъ чувството на признателностъ и благодарностъ.

Пожертвованията се приематъ отъ Комитета само срещу марката съ лика на Царя-Освободителя. Марката се намира за проданъ у счетоводителитъ при клоноветъ отъ комитета „Царь-Освободитель“. Въ градове и села, у телеграфо-пощенскитъ станции, у Българската Народна Банка и клоноветъ ѝ, и у счетоводителитъ при градскитъ и селскитъ общински управления.

София, 20-и априлъ 1906 г.“

На 23 априлъ 1901 г., Гергьовденъ, при особена тържественостъ и въ присѣствието на хиляденъ народъ и на Негово Ц. Височество Княза е билъ положенъ основниятъ камъкъ на паметника. Следъ като е билъ